

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Petra Průchy a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobce: **L. P.**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, Křížová 1292/25, Praha 5, o přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 27. 6. 2012, č. j. X, v řízení o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 30. 10. 2013, č. j. 16 Ad 39/2012 - 17,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalovaná (dále též „stěžovatelka“) včas podanou kasační stížností napadá shora označený rozsudek Krajského soudu v Plzni, kterým bylo zrušeno napadené rozhodnutí žalované ze dne 27. 6. 2012, č. j. X, a stejně tak i předcházející prvostupňové rozhodnutí, a věc byla vrácena stěžovateli k dalšímu řízení.

Napadeným rozhodnutím žalované byly zamítnuty námitky proti prvostupňovému rozhodnutí, kterým byla žalobci podle § 118a odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení (dále jen „zákon č. 582/1991 Sb.“), ve znění pozdějších předpisů, uložena povinnost vrátit žalované přeplatek na sirotčím důchodu za dobu od 6. 9. 2011 do 5. 3. 2012 v částce 41.016 Kč do 3 dnů od právní moci rozhodnutí, a toto rozhodnutí bylo potvrzeno. V odůvodnění žalovaná odkázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 5. 2010 č. j. 3 Ads 35/2010 – 54, podle kterého je třeba chápat § 118a odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb. jako ustanovení obsahující alternativní skutkové podstaty, z nichž alespoň jedna musí být splněna pro vznik odpovědnosti za přeplatek na důchodu. Dále konstatovala, že účastník řízení doručil dne 28. 6. 2011 potvrzení o ukončení studia ke dni 27. 6. 2011, a musel být si vědom toho, že tato skutečnost má vliv na jeho nárok na sirotčí důchod. Žalovaná mu výplaty nadále zasílala, jelikož není možné důchod přestat vyplácet, aniž by bylo vydáno rozhodnutí o odnětí důchodu. V případě účastníka řízení byla porušena jeho právní povinnost nepřijmout dávku důchodového pojištění, pokud je zřejmé, že mu dávka důchodového pojištění nenáleží.

Krajský soud napadeným rozsudkem zrušil napadené rozhodnutí i prvostupňové rozhodnutí a věc vrátil stěžovatelce k dalšímu řízení. V odůvodnění napadeného rozsudku uvedl, že žalovaná se v napadeném rozhodnutí vůbec nezabývala námitkou žalobce, že rozhodnutí o odejmutí sirotčího důchodu ode dne 6. 3. 2012 bylo vyhotoveno až 27. 4. 2012. Žalovaná odňala žalobci sirotčí důchod od data předcházejícího datu vydání rozhodnutí o odnětí dávky, což je v přímém rozporu se zněním § 56 odst. 1 písm. a) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů. Prvostupňové rozhodnutí není plně v souladu s § 68 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů, jelikož neobsahuje výpočet, jímž žalovaná dospěla k výši přeplatku žalobce na sirotčím důchodu, což způsobuje jeho nepřezkoumatelnost a tedy i nesrozumitelnost. Soud tedy zrušil napadené i prvostupňové rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti a i proto, že skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, nemá oporu ve spisu a vrátil žalované věc k dalšímu řízení, přičemž zavázal stěžovatelku svým právním názorem.

Stěžovatelka v kasační stížnosti podané z důvodu nezákonnosti napadeného rozsudku ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) a nepřezkoumatelnosti spočívající ve vadách řízení ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., žalovaná (dále též „stěžovatelka“) vyjádřila nesouhlas s názorem soudu, že prvostupňové rozhodnutí ani návazné rozhodnutí o námitkách ze dne 27. 6. 2011 neobsahuje výpočet, jímž dospěla k výši přeplatku. Připustila, že v prvostupňovém rozhodnutí je poněkud nešťastně naformulována věta „V době od 6. 9. 2011 do 5. 3. 2012 byl ČSSZ vyplácen uvedený důchod v částce 6.978 Kč měsíčně, od ledna 2012 v částce 6.912 Kč, ačkoliv nenáležel.“ Podle stěžovatelky jde o formulační nepřesnost, která nepřezkoumatelnost nezpůsobuje. Na podporu svého názoru stěžovatelka návazně odkazuje na vybranou judikaturu Nejvyššího správního soudu, která nepřezkoumatelnost spojuje se závažnějšími vadami rozhodnutí. Stěžovatelka dále nesouhlasí s výtkou soudu, že se nevypořádala s výhradou uvedenou v námitkách ze dne 11. 6. 2012, že rozhodnutí o odejmutí důchodu do 6. 3. 2012 bylo vydáno až 27. 4. 2012. Pokud by žalovaná v rozhodnutí též uvedla, že prodleva při vydání rozhodnutí byla způsobena objektivními důvody, nebyl by nijak odstraněn a vyřešen základní požadavek a námitka žalobce spočívající ve zrušení povinnosti úhrady přeplatku na sirotčím důchodu. Ostatně stěžovatelka se domnívá, že toto ani nebyla stěžejní námitka, a tento argument soudu tedy rovněž nepovažuje za adekvátní. Návazně stěžovatelka namítá, že pokud je rozhodnutí správního orgánu zrušeno soudem pro nepřezkoumatelnost, nemá se rozsudek zabývat meritem věci, ani obsahovat závazný právní názor a výklad soudu k meritorní problematice. Soud v napadeném rozsudku částečně uvedl vlastní stanovisko ohledně vykazování přeplatků v případě splnění oznamovací povinnosti a v případě vydání jednak opožděného a i vadného předchozího rozhodnutí o odnětí důchodu. S tímto výkladem soudu žalovaná nesouhlasí a trvá na povinnosti vrácení přeplatku. Z uvedených důvodů stěžovatelka navrhla zrušení napadeného rozsudku a vrácení věci krajskému soudu k novému projednání a rozhodnutí.

V závěru kasační stížnosti stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnosti přiznal odkladný účinek. O tomto návrhu Nejvyšší správní soud rozhodl samostatným usnesením, a to usnesením ze dne 12. 2. 2014, č. j. 3 Ads 104/2013 – 13.

Žalobce vyjádření ke kasační stížnosti nepodal.

Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti, přičemž zjistil, že je podána osobou oprávněnou a je proti označenému rozsudku přípustná za podmínek ustanovení § 102 a § 104 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu i řízení, jež jeho vydání předcházelo, v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., neshledal přitom vady, k nimž by musel podle § 109 odst. 4 s. ř. s. přihlídnout z úřední povinnosti; vázán rozsahem a důvody,

pokračování

kteře stěžovatelka uplatnila ve své kasační stížnosti, dospěl k závěru, že kasační stížnost **není důvodná.**

Pokud jde o prvou z uvedených kasačních námitek, a to nesouhlas stěžovatelky s názorem soudu, že prvostupňové rozhodnutí ani návazné rozhodnutí o námitkách ze dne 27. 6. 2011 neobsahuje výpočet, jímž dospěla k výši přeplatku, a je tak nepřezkoumatelné, s tou Nejvyšší správní soud souhlasit nemůže. Stěžovatelce je třeba nepochybně dát za pravdu v tom, že nepřezkoumatelnost správních rozhodnutí je třeba, resp. je možné, spojovat jen se závažnými vadami rozhodnutí spočívajícími v jeho nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů, nicméně podle názoru Nejvyššího správního soudu v posuzované věci o takový závažnější případ právě jde. Stěžovatelka připouští, že v prvostupňovém rozhodnutí je poněkud nešťastně naformulována věta „V době od 6. 9. 2011 do 5. 3. 2012 byl ČSSZ vyplácen uvedený důchod v částce 6.978 Kč měsíčně, od ledna 2012 v částce 6.912 Kč, ačkoliv nenáležel.“, avšak dodává, že jde o formulační nepřesnost, která podle jejího názoru nepřezkoumatelnost rozhodnutí nezpůsobuje. Z obsahu textu tohoto prvostupňového rozhodnutí Nejvyšší správní soud zjistil, že v jeho výroku se uvádí povinnost žalobce vrátit České správě sociálního zabezpečení přeplatek na sirotčím důchodu za dobu od 6. 9. 2011 do 5. 3. 2012 v částce 41.016 Kč do tří dnů od právní moci rozhodnutí. V odůvodnění tohoto rozhodnutí se potom k výši přeplatku, resp. k jejímu výpočtu, nic jiného, než výše uvedený věta, jejíž formulaci žalovaná označuje za nešťastnou, neuvádí. V napadeném rozhodnutí žalované (tj. v rozhodnutí o námitkách) potom částku, kterou bylo žalobci uloženo vrátit jako přeplatek na sirotčím důchodu, žalovaná zmiňuje v odůvodnění, kde po rekapitulaci skutkového a právního stavu věci konstatuje, že „účastník řízení je proto povinen vrátit ČSSZ přeplatek ve výši 41.016 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozhodnutí“, a k výpočtu této částky lze vztáhnout toliko text „... neboť od 6. 9. 2011 do 5. 3. 2012 přijímal výplaty sirotčího důchodu ...“. Takovéto odůvodnění výše přeplatku, resp. jejího výpočtu, je i podle názoru Nejvyššího správního soudu skutečně nepřezkoumatelné. To tím spíše, že za situace, kdy měl být přeplatek na sirotčím důchodu, odvoditelně podle uvedených údajů, způsoben jeho výplatou celkem v šesti kalendářních měsících, a to čtyřikrát v částce 6.978 Kč a dvakrát v částce 6.912 Kč, potom z kontrolního přepočtu, který si provedl sám Nejvyšší správní soud, nevychází, že by předmětný přeplatek měl být právě v částce 41.016 Kč. Již z tohoto důvodu je tedy třeba kasační stížnost zamítnout jako nedůvodnou.

V případě druhé kasační námítka, spočívající v nesouhlasu s výtkou soudu, že se žalovaná nevypořádala s výhradou uvedenou v námitkách ze dne 11. 6. 2012, že rozhodnutí o odejmutí důchodu do 6. 3. 2012 bylo vydáno až 27. 4. 2012, s ní musí Nejvyšší správní soud v její podstatě také nesouhlasit. Žalobce v námitkách uváděl, že poté, co ohlásil ukončení studia u OSSZ Plzeň - sever předložením potvrzení o ukončení studia dne 28. 6. 2011, a tato potvrzení s průvodním dopisem odeslal na ČSSZ dne 30. 6. 2011, ČSSZ mu sirotčí důchod nadále vyplácela, i když matce J. P. byl od 6. 9. 2011 vdovský důchod odejmut, a proto sirotčí důchod v dobré víře přebíral s tím, že mu náležel. Námitky uzavřel větou „Odmítám proto vrátit požadovanou částku za období 6. 9. 2011 až 5. 3. 2012, neboť rozhodnutí o odejmutí sirotčího důchodu od 6. 3. 2012 bylo vyhotoveno až 27. 4. 2012.“ Z textu odůvodnění rozhodnutí o námitkách je i Nejvyššímu správnímu soudu zřejmé, že žalovaná v napadeném rozhodnutí na tuto námitku nikterak nereagovala. Soudní přezkum správních rozhodnutí přitom standardně považuje nevypořádání se s odvolacími námitkami správním orgánem za podstatnou vadu řízení; k tomu srov. např. rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 14. 11. 2007, č. j. 29 Ca 203/2006-61, v němž se mj. uvádí: *Neobsahuje-li rozhodnutí odvolacího orgánu informace o tom, jak se vypořádá s odvolacími námitkami, jedná se o porušení § 68 odst. 3 a použití § 93 odst. 1 správního řádu z roku 2004 a podstatnou vadu řízení, která mohla mít vliv na zákonnost žalobou napadeného rozhodnutí o věci samé [§ 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s.]*. Na druhé straně musí Nejvyšší správní soud poznamenat, že krajský soud také akcentoval zřejmou nezákonnost předmětného rozhodnutí, kterým byl žalobci odejmut sirotčí důchod, a to poněkud nad rámec této namítané vady. V nynějším

přezkumném soudním řízení je jeho předmětem jiné správní rozhodnutí, přičemž dotčené rozhodnutí ze dne 27. 4. 2012 podléhalo příp. samostatnému soudnímu přezkumu, a proto s odkazem na § 75 odst. 2 s.ř.s. jeho zákonnost nyní již přezkoumávat nelze. Zákonnost nyní přezkoumávaného rozhodnutí je tak třeba posuzovat samostatně a to výlučně ve spojení s jeho předmětem, tj. stanovením povinnosti vrátit přeplatek na sirotčím důchodu, včetně správnosti stanovení jeho výše. To vše však nic nemění na tom, že žalovaná se s předmětnou námitkou ve svém rozhodnutí v rámci správního řízení jmenovitě nevyřadila.

A konečně pokud jde o třetí kasační námitku, Nejvyšší správní soud obecně souhlasí s tím, že pokud je rozhodnutí správního orgánu zrušeno soudem pro nepřezkoumatelnost, nemá se rozsudek zabývat meritem věci, ani obsahovat závazný právní názor a výklad soudu k meritorní problematice. Nicméně z obsahu napadeného rozsudku Nejvyšší správní soud neshledává, že by jeho závěr obsahoval závazný právní názor a výklad krajského soudu k meritorní otázce. Meritum přezkoumávané věci spočívá ve sporu účastníků řízení o výklad § 118a odst. 1 zákona č. 582/1992 Sb. Krajský soud žádný svůj výklad předmětného zákonného ustanovení v uvedeném směru nepodává, jen konstatuje, že: „*Žalovaná* v této věci nejprve velice pečlivě zváží další postup i v rámci tzv. dobré správy (§ 2-8 *správního řádu*), tedy zda jsou skutečně splněny všechny zákonné podmínky pro použití § 118a odst. 1 zákona č. 582/1991 Sb. i s přihlédnutím ke všem zjištěným okolnostem a teprve až poté event. *vydá nové rozhodnutí*, jímž bude realizovat rozsudek zdejšího soudu sp. zn. 16Ad 39/2012 ze dne 30. 10. 2013, jehož výrok i odůvodnění bude zcela v souladu s příslušnými ustanoveními správního řádu a rovněž i s příslušnými ustanoveními zákona č. 582/1991 Sb. i zákona č. 155/1995 Sb.).“ Tato dikce napadeného rozsudku rozhodně žádný závazný názor, jak vykládat v intencích sporu účastníků dané zákonné ustanovení, nepodává. Toliko apeluje na postup, který bude v souladu se související zákonnou úpravou, včetně označeného zákonného ustanovení. Takovýto požadavek je snad možno příp. označit za nadbytečný (správní orgány mají obecně ve své činnosti postupovat v souladu se zákony), nikoliv však za nezákonný. Proto ani tuto kasační námitku Nejvyšší správní soud neshledal důvodnou.

Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl jako nedůvodnou.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení, které jí příp. vznikly. Úspěšný žalobce žádné náklady řízení neuplatnil a ani ze spisu soud nezjistil, že by mu nějaké vznikly.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. srpna 2014

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu